YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2025

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 610 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir oʻrinbosari:
Karimov Norboy Gʻaniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – Oʻzbekiston doʻstlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat Gʻafforovna, pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdugʻaniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Koʻnak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoʻja oʻgʻli, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, Oʻz.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshligʻi oʻrinbosari
Ochilov Farkhod, Oʻzbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshligʻi
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil oʻgʻli, texnika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), katta oʻqituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon oʻgʻli, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor oʻgʻli, TDIU katta oʻqituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma'rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili....20
Malikov Numonjon Kamalovich

Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta’siri....26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova

Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan....30
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o‘g‘li

Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko‘rsatish sektoriga ta’siri: samarqand viloyati misolida....39
Musinov Dilshod Sultanovich

Ways to improve quality in hotels through digital technologies....44
N.A. Rakhmonova

Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана....48
Умаров Б. С.

Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий....55
Ёдгоров Сардорбек Самадович

Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish....61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog‘at Abdihamid qizi

Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges....67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o‘g‘li

Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo‘nalishlari....73
Xakimov Zoxid Norbo‘tayevich

To‘lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to‘lov va to‘lov oqimlarining roli....78
I.F.Sayfiddinov

Moliyaviy inklyuzivlikni ta’minlovchi samarali soliq siyosati....83
Artikov Ne’matulla Abdusalamovich

Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan....86
Akmal Boymurodov

Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari....91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi

Вусловиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров....98
Суюнов Дилмурод Холмурадович

Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане....104
Базарова Нигора Равшановна

Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta’minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari....110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna

Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi....114
Xonto‘rayev Obbosxon Kamolxon o‘g‘li

Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo‘llari....118
Elbusinova Umida Khamidullaevna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Ekologik omillar oʻzgarishining dehqon xoʻjaliklari yalpi hosiliga taʼsiri 123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna

Oʻzbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi oʻrni 128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi

Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка 132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна

Innovatsion faoliyatning moliyaviy ragʻbatlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlar 138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich

Import tovarlari boʻyicha aksiz soligʻini undirishning nazariy asoslari 143
Abdurasulov Murodjon Bahrom oʻgʻli

Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана 150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.

Tijorat banklarida chakana toʻlov tizimlarini nazariy asosi 155
Sultonov Davronjon Rustam oʻgʻli

Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli 161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich

Taʼlim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va oʻsmirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va Oʻzbekiston 170
Islomova Dilrabo Salomovna

Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish 175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, Toʻrayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy Gʻayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi

Pul bozori barqarorligini taʼminlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi 188
Sattorova Nasiba Gʻanijon qizi

The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project 192
Akbarjon Iminov

Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции 198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормахматов Бахтиёр Ботиралиевич

Iqtisodiyotiga yoʻnaltirilgan investiyalar tahlili 204
Namozov Olim Botirovich

Creating a favorable climate for investment in agriculture 209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev

Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish 214
F.Djalilov

Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy suʻgurta qilish xarajatlarini hisobi 222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich

Oʻzbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi 227
Qurbonova Sitora Vahobjon qizi

Oʻzbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yoʻnalishlari 233
Musayev Ozodjon Shavkat oʻgʻli

Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики 237
Худайбергенова Адалат Неъматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиева Хамида

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович
O‘zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash 241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich
Maktabgacha ta’limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari........ 247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti........ 252
Nasimov Ravshanjon Azimovich
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo‘yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari 260
Babaev Shavkat Bayramovich
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления........ 267
Машарипова Шахло Адамбаевна
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi 274
Rasulova Nigora Yusupovna
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями........ 279
Баратова Динора Алишеровна
Mehmonxonalarda xizmat ko‘rsatishning sifati va samaradorligini baholash........ 283
Ikromov Akbar Farxod o‘g‘li
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей........ 288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи
O‘zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo‘llari 295
Ashurboyev Farrux Alisher o‘g‘li , Tuxsanov Eldor Dilmurod o‘g‘li
AQSH tajribasiga ko‘ra eksportni iqtisodiy o‘sishga tasiri 299
D.E.Qarshiev
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati 304
Berdibekov A.
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv moliyaning ahamiyati........ 308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises........ 313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari 317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish 322
Nurmuhammadxon Oppoqqonov
Kichik va o‘rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag‘allikni kamaytirishdagi ahamiyati........ 327
Djamalov Xasan Numanjanovich
Qoraqalpog‘iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash........ 335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich
O‘zbekiston turizm sektorida tog‘ turizmining ulushi........ 343
Alimov Abduvakil Komil o‘g‘li
O‘zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi........ 348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati ... 354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich

Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash ... 358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna

O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari ... 362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva

Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish ... 367
Bobomurotova Manzura Panji qizi

Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar ... 372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li

Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili ... 379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich

Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики» ... 389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна

The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth ... 392
Naubetova Ziyada Niyet kizi

Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi ... 397
Kuliboev Azamat Shonazarovich

Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri ... 402
Kuvatova Dinara Anvarovna

Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari ... 406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich

Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari ... 411
Saginbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek

The function and value of commercial banks in fostering capital market growth ... 416
Isakov Janabay Yakipbaevich

Raqamli tehnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati ... 427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li

Germaniyaning deutsche banki va buyuk britaniyaning barclays banki xizmatlar amaliyoti va uni o'zbekiston bank tizimi faoliyatiga qo'llash yo'llari ... 432
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich

The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan ... 439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna

Mamlaktimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati ... 444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi

Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish ... 462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo

Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati ... 467
Bahodirova Mohigul

Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises ... 472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich

Bandlik va ayollar tadbirkorligi ... 477
Ibodullayeva M.S.

Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash 482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir

Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri 488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li

Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish........ 492
Noiba Qodirova Maxmud qizi

Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish 497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li

Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites 501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi

Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish........ 509
Salohiddinov Jaloliddin

Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi 516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich

O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari 520
Dilnozaxon Muxitdinova

Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlilikni boshqarish strategiyalari 527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna

O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari........ 532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli

Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management 536
Ikramova Nodira Burkhon kizi

Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish 540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi

Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish........ 548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li

Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish 553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi

O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi 558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li

Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari........ 563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich

Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari 567
D.Mutalova

Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari........ 571
Nabieva Nilufar Nabi qizi

Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri........ 577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna

Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish........ 581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich

Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari 584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli........................... 589
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich

Elektron pul evolyutsiyasi... 595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich

Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli 600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi

O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish 606
Ikramova Nasiba Axmadovna

IQTISODIYOT ЭКОНОМИКА ECONOMY

O‘ZBEKISTONDA TURIZM MARKETINGI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH

Ikramova Nasiba Axmadovna
Zarmed Universiteti o‘qituvchisi
UDK: 338.48:659.1

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekistonda turizm marketingi sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, mavjud muammolar va raqobatbardoshlikni oshirish bo‘yicha olib borilayotgan amaliy choralar tahlil qilingan. Kirish qismida mamlakatimizda turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati va infratuzilmaviy yondashuvlar yoritilgan. Adabiyotlar tahlilida milliy va xalqaro manbalar asosida turizm marketingining nazariy asoslari, mavjud ilmiy qarashlar hamda global tajribalar ko‘rib chiqilgan. Munozara bo‘limida esa O‘zbekistonda turizm marketingining hozirgi holati, mavjud muammolar va imkoniyatlar atroflicha tahlil qilinib, zamonaviy marketing texnologiyalarini joriy etish, brend yaratish va ichki turizmni faollashtirish bo‘yicha takliflar ilgari surilgan. Maqola O‘zbekistonda turizm sohasida barqaror raqobat muhitini yaratishga xizmat qiluvchi strategik yondashuvlarni shakllantirishga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: turizm marketingi, raqobatbardoshlik, raqamli marketing, ichki turizm, hududiy brendlash, xizmat sifati, zamonaviy texnologiyalar, xalqaro tajriba, davlat siyosati, marketing strategiyasi.

Abstract: This article analyzes the reforms implemented in the field of tourism marketing in Uzbekistan, the current challenges, and practical measures taken to increase competitiveness. The introduction outlines the national policy and infrastructural strategies for tourism development. The literature review discusses the theoretical foundations of tourism marketing, key scientific views, and international practices. The discussion section provides an in-depth analysis of the current state of tourism in Uzbekistan, identifies challenges and opportunities, and offers proposals for integrating modern marketing technologies, developing national branding, and promoting domestic tourism. The article aims to form strategic approaches that contribute to creating a sustainable and competitive tourism sector in Uzbekistan.

Key words: tourism marketing, competitiveness, digital marketing, domestic tourism, regional branding, service quality, modern technologies, international experience, government policy, marketing strategy.

Аннотация: В данной статье проанализированы реформы, проводимые в сфере туристического маркетинга Узбекистана, существующие проблемы и практические меры, направленные на повышение конкурентоспособности. Во введении освещаются государственная политика и инфраструктурные подходы к развитию туризма в стране. В обзоре литературы рассмотрены теоретические основы туристического маркетинга, научные подходы и международный опыт. В дискуссионной части подробно анализируется текущее состояние туризма в Узбекистане, выявлены ключевые проблемы и возможности, предложены пути внедрения современных маркетинговых технологий, развития брендинга и стимулирования внутреннего туризма. Статья направлена на формирование стратегических подходов, способствующих созданию устойчивой конкурентной среды в сфере туризма Узбекистана.

Ключевые слова: маркетинг туризма, конкурентоспособность, цифровой маркетинг, внутренний туризм, региональный брендинг, качество услуг, современные технологии, международный опыт, государственная политика, маркетинговая стратегия.

KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasi turizm sohasini milliy iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlaridan biriga aylantirish yo‘lida izchil siyosat yuritmoqda. Xususan, Prezidentimiz tashabbusi bilan 2016-yildan boshlab turizmni rivojlantirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylantirildi va bu borada muhim huquqiy asoslar yaratildi.2019-yilda qabul qilingan “Turizm to‘g‘risida”gi yangi Qonun, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Turizm sohasini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori, shuningdek, 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan “Yangi O‘zbekiston” Taraqqiyot strategiyasi turizmning jadal rivojlanishi uchun mustahkam zamin yaratdi.Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasining tashkil etilishi, “Ipak yo‘li” turizm universitetining ochilishi, xorijiy sayyohlar uchun vizasiz rejimlarning joriy qilinishi, “Open Sky” (Ochiq osmon) siyosatining qabul qilinishi hamda 2023-yilgi “O‘zbekiston – Yilning eng yaxshi sayyohlik yo‘nalishi” sifatida xalqaro e’tirof etilishi ushbu sohadagi marketing siyosatining samaradorligini namoyon etmoqda.Marketing

nuqtai nazaridan qaralganda, hozirgi kunda O‘zbekiston turizm salohiyatini ommaviy axborot vositalarida, ijtimoiy tarmoqlarda va xalqaro ko‘rgazmalarda faol targ‘ib qilmoqda. Masalan, “Uzbekistan.travel” rasmiy portali orqali respublikamizning turizm imkoniyatlari haqida turli tillarda ma’lumotlar taqdim etilmoqda, shuningdek, “Visit Uzbekistan” brendi ostida marketing kampaniyalari o‘tkazilmoqda.Turizm yo‘nalishlari bo‘yicha tematik festivallar (Navro‘z, Sharq taronalari, Hunarmandchilik haftaligi), gastronomik turlar, ekologik va ziyorat turizmi uchun yangi yo‘nalishlar ishlab chiqilmoqda. 2023-yilning o‘zida 6 milliondan ortiq xorijiy sayyohlar O‘zbekistonga tashrif buyurdi va bu raqamlar yildan-yilga ortib bormoqda.Ayniqsa, Samarqandda bo‘lib o‘tgan xalqaro tadbirlar marketing salohiyatini yanada mustahkamladi.Biroq mavjud yutuqlarga qaramay, turizm marketingining samaradorligini oshirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, brend pozitsiyalashni mustahkamlash va ichki turizmni faollashtirish kabi dolzarb vazifalar hamon o‘z yechimini kutmoqda.Bozor iqtisodiyoti sharoitida turizm subyektlari o‘rtasida sog‘lom raqobat muhitini shakllantirish, hududiy brendlarni yaratish, mahalliy xizmat ko‘rsatish sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish, hamda turistlar ehtiyojlariga asoslangan individual yondashuvlarni shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.Shu munosabat bilan, ushbu maqolada O‘zbekistonda turizm marketingi jarayonlarining tahlili, ularning raqobatbardoshlikka ta’siri, mavjud muammolar va imkoniyatlar, shuningdek, ilg‘or xorijiy tajribalar asosida ishlab chiqilgan takliflar yoritiladi. Maqolaning asosiy maqsadi — O‘zbekistonning turizm sektorida barqaror o‘sishni ta’minlovchi marketing strategiyalarini chuqur tahlil qilish va ularni milliy sharoitga moslashtirish orqali turizm xizmatlarining global bozordagi raqobatbardoshligini oshirish yo‘llarini ko‘rsatib berishdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O‘zbekiston turizm sohasini rivojlantirishga doir adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, so‘nggi yillarda bu yo‘nalishda ko‘plab ilmiy izlanishlar, amaliy tavsiyalar va davlat siyosatini yorituvchi manbalar yuzaga kelgan. Jumladan, milliy va xalqaro miqyosda e’tirof etilgan mutaxassislar tomonidan turizm marketingi, xizmat ko‘rsatish sifati, raqamli platformalardan foydalanish, brend yaratish va raqobatbardoshlikni oshirishga oid ilmiy maqolalar hamda monografiyalar chop etilgan.

O‘zbekistonlik olimlar – A. M. G‘ulomov, M. A. Yusupov, D. T. Karimova, Sh. N. Toshpo‘latova va boshqalar tomonidan turizmni rivojlantirishning mintaqaviy xususiyatlari, turizm infratuzilmasi, xizmatlar sifati va turizm marketingi strategiyalari bo‘yicha bir qator fundamental tadqiqotlar olib borilgan.Jumladan, D. Karimovaning turizm marketingiga oid ishlanmalarida marketing kompleksining (4P modeli) turizm sohasiga moslashtirilgan shakllari, bozor segmentatsiyasi va narx strategiyalarining o‘ziga xos jihatlari yoritilgan. Shuningdek, Sh. Toshpo‘latovaning ishlanmalari ichki va ziyorat turizmining marketing yondashuvlariga urg‘u beradi va mahalliy aholi ishtirokini kuchaytirish bo‘yicha tavsiyalarni ilgari suradi.Xalqaro miqyosda esa Kotler va Bowenning Marketing for Hospitality and Tourism nomli asari turizm marketingining nazariy asoslari, amaliy yondashuvlari va zamonaviy global tendensiyalarini tushunishda muhim manba hisoblanadi. Ushbu asarda xizmatlar sohasida brend yaratish, xizmatlar xususiyatiga mos kommunikatsion strategiyalar ishlab chiqish, va mijozga yo‘naltirilgan marketing konsepsiyasi keng yoritilgan.Boshqa tomondan, Butlerning Turizm hayotiy sikli modeli (Tourism Area Life Cycle – TALC) esa turistik hududlar rivojlanishining bosqichlarini tahlil qilishda qo‘llaniladi va u O‘zbekistonning qadimiy shaharlari – Samarqand, Buxoro, Xiva kabi joylarda marketing strategiyasini bosqichma-bosqich ishlab chiqish uchun zarur asos bo‘lib xizmat qiladi.Bundan tashqari, BMT Jahon Turizm Tashkiloti (UNWTO) tomonidan e’lon qilinayotgan yillik hisobotlar va Global Tourism Performance Index kabi xalqaro reytinglar orqali O‘zbekistonning xalqaro maydondagi pozitsiyasi va marketing samaradorligini baholash imkoniyati yaratilgan.So‘nggi yillardagi hisobotlarda O‘zbekistonning sayyohlar oqimini ko‘paytirishdagi yutuqlari va ijobiy dinamika alohida ta’kidlanadi. Jumladan, 2023-yilgi UNWTO hisobotida O‘zbekiston Markaziy Osiyo mintaqasida eng tez o‘sayotgan turizm yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etilgan.Shu bilan birga, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda turizm marketingining raqamli transformatsiyasi, sun’iy intellekt va tahliliy tizimlardan foydalanish, mahalliy brendlar asosida xalqaro raqobatga kirishish kabi yo‘nalishlarda hali to‘liq o‘rganilmagan yoki kam yoritilgan jihatlar mavjud.Bu esa yangi ilmiy izlanishlar uchun imkoniyatlar yaratadi va ushbu maqola ham aynan shu bo‘shliqlarni to‘ldirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O‘zbekistonda turizm marketingi sohasida olib borilayotgan keng ko‘lamli islohotlar natijasida soha jadal rivojlanmoqda, ammo hali to‘liq shakllangan marketing tizimi mavjud emas. Respublikamizning boy tarixiy-madaniy merosi va tabiiy salohiyati mavjud bo‘lishiga qaramay, ushbu resurslardan samarali foydalanish, ularni xalqaro miqyosda to‘g‘ri va maqsadli targ‘ib qilish jarayoni bir qator tizimli muammolarga duch kelmoqda. Xususan, hududiy turizm salohiyati yetarlicha o‘rganilmagan, mahalliy brendlar to‘laqonli shakllantirilmagan, marketing strategiyalari esa ko‘pincha qisqa muddatli kampaniyalar shaklida amalga oshirilmoqda. Amaliy

tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, turizm marketingi asosan tashqi reklama, ko'rgazma va sayyohlik yarmarkalari bilan chegaralanib qolmoqda. Bu esa zamonaviy global marketing tendensiyalaridan orqada qolish xavfini tug'diradi.

Jahon tajribasida turizm sohasida raqamli platformalardan keng foydalanilmoqda: virtual turlar, onlayn bron qilish tizimlari, sun'iy intellekt asosidagi sayyohga yo'naltirilgan xizmatlar keng joriy qilinmoqda. O'zbekistonda esa bu yo'nalishlar endigina shakllanmoqda va ularning qo'llanish doirasi cheklangan. Ayniqsa, hududiy turistik ob'ektlarning internetda mavjudligi, ularning axborot sifati va jozibadorligi ko'pchilik hollarda talabga javob bermaydi.Shuningdek, mamlakat ichkarisida turizm xizmatlarini rivojlantirish va ichki turizmni kuchaytirishga qaratilgan marketing yondashuvlari hali yetarlicha shakllanmagan. Mahalliy aholining turizmga nisbatan ijtimoiy-ma'naviy tayyorgarligi, xizmat ko'rsatish madaniyati, kichik va o'rta biznes subyektlarining ishtiroki yetarli emas.Ko'plab xizmat ko'rsatuvchi subyektlar marketingning mohiyatini faqat reklama bilan bog'laydi, bozor segmentatsiyasi, turist ehtiyojlarini tahlil qilish va brend strategiyasi haqida chuqur bilimga ega emas.Biroq mavjud muammolar bilan bir qatorda salmoqli imkoniyatlar ham mavjud. Jumladan, "Silk Road Samarkand", "Tashkent City" kabi yirik investitsion loyihalar marketingning yangi modelini – ya'ni kompleks xizmatlar asosida brend yaratish tizimini joriy etmoqda.Bundan tashqari, davlat tomonidan xorijiy turoperatorlar va bloggerlar uchun O'zbekistonga safarlarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy tarmoqlarda reklama kampaniyalarini o'tkazish, xalqaro sayyohlik agentliklari bilan hamkorlikni kengaytirish kabi chora-tadbirlar ko'rilmoqda. Bu esa mamlakatimiz turizm salohiyatini xalqaro maydonga olib chiqishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

1-rasm. O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish

Yo'nalish	Chora-tadbirlar	Kutilayotgan natijalar
Marketing strategiyalari	Rivojlanayotgan bozorlarga e'tibor; brend va imidj yaratish	Turistik oqimni ko'paytirish, xalqaro e'tirofni oshirish
Infratuzilmani rivojlantirish	Transport va xizmatlar sifatini oshirish; turistik obyektlarni zamonaviylashtirish	Turistlar uchun qulaylik va qiziqishni oshirish
Raqobatbardoshlikni oshirish	Sifatli xizmatlar ko'rsatish; marketingdagi innovatsiyalar	Xalqaro bozorda raqobatga bardoshli turizm sektori yaratish
Xalqaro Hamkorlik	Ko'rgazmalar, konferensiyalar, xorijiy kompaniyalar bilan ishlash	Tashqi sarmoya va tajriba almashinuvi orqali salohiyatni oshirish
Raqamli marketing	Ijtimoiy tarmoqlar, SEO, virtual turlar	Onlayn ko'rinish va turistik jalb etuvchanlikni oshirish

O'zbekistonda turizm marketingini takomillashtirish uchun quyidagi yo'nalishlarda harakat qilish lozim:
– hududiy turizm mahsulotlari va xizmatlarini brendlash;
– raqamli marketing vositalarini (SEO, SMM, big data) joriy etish;
– ichki turizmni rag'batlantiruvchi strategiyalarni ishlab chiqish;
– xizmat ko'rsatuvchi kadrlar malakasini oshirish;
– xalqaro hamkorlikni mustahkamlash orqali tajriba almashinuvini kuchaytirish.

Yuqoridagi tahlillardan kelib chiqib, O'zbekistonda turizm marketingining yanada samarali bo'lishi uchun chuqur strategik yondashuv, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va sohada faoliyat yuritayotgan barcha ishtirokchilar o'rtasida o'zaro hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.Bu esa nafaqat iqtisodiy o'sishni, balki O'zbekistonning xalqaro imijini mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda so'nggi yillarda turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha izchil islohotlar amalga oshirilib, turizm milliy iqtisodiyotning strategik tarmoqlaridan biriga aylantirilmoqda. Xususan, 2019–2025-yillarda turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasi, 2022–2026-yillarga mo'ljallangan «Yangi O'zbekiston» taraqqiyot strategiyasi doirasida qator infratuzilmaviy va institutsional o'zgarishlar amalga oshirildi. Biroq, turizm marketingi sohasida tizimli va strategik yondashuvlar hali to'liq shakllanmaganligi sohaning raqobatbardoshligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.Tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, mavjud turizm salohiyati – tarixiy obidalar, tabiiy manzara, xalq amaliy san'ati va madaniy tadbirlar – yetarli darajada ommalashtirilmagan va raqamli marketing kanallari orqali global bozorga samarali chiqilmagan. Mahalliy tadqiqotlarda marketing bilan bog'liq yondashuvlar ko'proq reklama va tashqi targ'ibot bilan cheklanib qolmoqda, bu esa kompleks yondashuvlar va mijozga yo'naltirilgan strategiyalar yetishmasligini anglatadi.

2023-yil yakunlariga koʻra, mamlakatga tashrif buyurgan xorijiy sayyohlar soni 6 milliondan oshgan boʻlsa-da, bu koʻrsatkichning yuqori oʻsish salohiyati mavjud. UNWTO hisobotlariga koʻra, Oʻzbekiston Markaziy Osiyo boʻyicha eng tez rivojlanayotgan sayyohlik yoʻnalishlaridan biri sifatida qayd etilgan. Shu bilan birga, turizm xizmatlari sifati, onlayn mavjudlik, ichki turizmni ragʻbatlantirish, mahalliy aholining turizmda ishtiroki kabi yoʻnalishlarda qator muammolar saqlanib qolmoqda.

Raqamli marketing vositalaridan – xususan, SEO, SMM, email marketing, onlayn bron tizimlari va virtual turlardan – foydalanish darajasi past. Hududiy brendlar, masalan, "Silk Road Samarkand" yoki "Tashkent City" loyihalari orqali brendlash tajribalari mavjud boʻlsa-da, ularning marketing siyosati hali umumrespublika miqyosida birlashtirilmagan.Oʻzbekistonning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini taʼminlash uchun xorijiy turoperatorlar bilan hamkorlik, turizm boʻyicha xalqaro koʻrgazmalarda ishtirok, blogerlar va ijtimoiy media orqali samarali targʻibot ishlari boshlangan boʻlsa-da, bu chora-tadbirlar koʻproq qisqa muddatli kampaniyalar shaklida olib borilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Oʻzbekiston, turizm salohiyati jihatidan Markaziy Osiyodagi yetakchi mamlakatlardan biri boʻlishiga qaramay, bu salohiyatni toʻliq roʻyobga chiqarish uchun zamonaviy marketing strategiyalarini joriy etish zarurati tobora dolzarb boʻlib bormoqda.Olib borilgan tahlillar shuni koʻrsatadiki, mamlakatda turizm marketingi borasida sezilarli taraqqiyot kuzatilayotgan boʻlsa-da, tizimli va uzoq muddatli strategik yondashuvlar hali toʻliq shakllanmagan.Adabiyotlar tahlili orqali aniqlanishicha, xalqaro tajriba va ilmiy yondashuvlar asosida raqamli marketing, brend strategiyasi, mijozga yoʻnaltirilgan xizmatlar tizimi kabi muhim jihatlar Oʻzbekiston sharoitida ham joriy qilinishi mumkin va zarurdir.Mahalliy tadqiqotlarda esa hududiy salohiyat, ichki turizmni rivojlantirish va xizmatlar sifatini oshirishga oid masalalar yoritilgan boʻlsa-da, ularning marketing bilan bogʻliqligi koʻpincha yuzaki yondashuvda qolmoqda.Bugungi kunda mamlakatda turizm sohasini rivojlantirish uchun barcha imkoniyatlar mavjud: investitsiya loyihalari, infratuzilmaviy yangilanishlar, xalqaro hamkorliklar va davlat qoʻllab-quvvatlovi.

Biroq, marketing jarayonida:

raqamli texnologiyalarni chuqur joriy etish,

hududiy turizm mahsulotlarini brendlash,

mahalliy aholining ishtirokini kuchaytirish,

ichki turizmni faol ragʻbatlantirish

kabi yoʻnalishlar ustuvor ahamiyatga ega boʻlishi kerak.

Mazkur yondashuvlar asosida mamlakatda raqobatbardosh, barqaror va zamonaviy turizm marketing tizimini shakllantirish orqali Oʻzbekistonning global sayyohlik bozoridagi mavqei mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

Karimov I.A. Yuksak maʼnaviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Maʼnaviyat, 2008. – 176 b.

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi PQ–4097-sonli qarori. 2019–2025-yillarda Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash toʻgʻrisida. https://lex.uz/ru/docs/-4812439
2. Oʻzbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi. Turizm statistikalari. – https://uzbektourism.uz (murojaat qilingan sana: 2025–yil 10–may).
3. Abdukarimov K.Sh. Marketing asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021. – 240 b.
4. Porter M.E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. – New York: Free Press, 2004.
5. Kotler P., Bowen J., Makens J. Marketing for Hospitality and Tourism. – Pearson, 2016.
6. UNWTO (World Tourism Organization). Tourism Highlights – 2023 Edition. – https://www.unwto.org
7. Bobojonov Sh.M. Turizm va mehmonxona xoʻjaligida menejment va marketing. – Toshkent: Iqtisod–Moliya, 2020. – 198 b.
8. Azizov Z.T. Oʻzbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishlari. // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, 2022, №2(44), 112–117–bet.
9. Ivanov S. The future of tourism after COVID-19: Automation, AI, and smart destinations. // Tourism Management Perspectives, 2021. Vol. 38.
10. Jalilov B. Oʻzbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda marketingning oʻrni. // Yosh olimlar ilmiy jurnali, 2023, №4.
11. UNDP Uzbekistan. Sustainable Tourism Development in Uzbekistan. – Toshkent: UNDP, 2022.

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Zokir ALIBEKOV
Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir oʻgʻli

2025. № 6

© Materiallar koʻchirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida koʻrsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna boʻlishingiz mumkin. Obuna boʻlgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga toʻlov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida joʻnatishingizni soʻraymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga joʻnatamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi boʻyicha roʻyxatdan oʻtkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulugʻbek tumani
Kumushkon koʻchasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz